

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/188313-351553

Op de op 20 december 2022 ontvangen aanvraag van Laurentius om een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor de renovatie- en onderhoudsmaatregelen aan 25 woonblokken binnen 3 kwadranten aan de Vlaanderenstraat e.o., postcodegebied 4826 te Breda.

plaats / datum
's-Hertogenbosch,
1 september 2023

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer H. Janssen
Clustermanager

BESLUIT

Onderwerp

Op 20 december 2022 hebben wij van Laurentius een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, dit als gevolg van renovatie- en onderhoudsmaatregelen aan 25 woonblokken binnen drie kwadranten aan de Vlaanderenstraat e.o., postcodegebied 4826 te Breda.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan Laurentius, Loevesteinstraat 20, 4834 ED te Breda, de gevraagde ontheffing **te verlenen**, op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het vernielen of beschadigen van rustplaatsen of het wegnemen van nesten van de:
 - **gierzwaluw** (*Apus apus*);
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - **huiszwaluw** (*Delichon urbicum*);
 - **spreeuw** (*Sturnus vulgaris*);
 - artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het opzettelijk verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);
 - artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode van 1 september 2023 tot en met 30 september 2025;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de soorten als bedoeld onder I, deel uitmaken van deze ontheffing;
- III. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 'voorschriften';
- IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de deze ontheffing:
 - Quicksan Wet natuurbescherming (ALG001210) diverse straten te Breda (Econsultancy B.V., 15260.013/D1, datum: 1 februari 2022), hierna: quickscan flora en fauna.
 - Rapportage nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 2 diverse straten te Breda (Econsultancy B.V., rapportkenmerk: 15260.015/D1, datum: 24 oktober 2022), hierna: nader soortenonderzoek kwadrant 2.
 - Rapportage nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 3 diverse straten te Breda (Econsultancy B.V., rapportkenmerk: 15260.015/D1, datum: 4 november 2022), hierna: nader soortenonderzoek kwadrant 3.
 - Rapportage nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 4 diverse straten te Breda (Econsultancy B.V., rapportkenmerk: 15260.015/D1, datum: 4 november 2022), hierna: nader soortenonderzoek kwadrant 4.
 - Ecologisch activiteitenplan (ALG001210) diverse straten Breda (Econsultancy B.V., rapportkenmerk: 15260.018, D1, datum: 13 december 2022), hierna: activiteitenplan.
 - Aanvullende informatie ontheffingsaanvraag Wnb-Soortenbescherming Renovatie cluster ALG001210 te Breda (Econsultancy B.V., datum: 12 juli 2023), hierna: aanvullingen.
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
 - Bijlage 2: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Is dit besluit aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u een bezwaarschrift indienen. Is het besluit niet rechtstreeks aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u alleen een bezwaarschrift indienen als het besluit directe gevolgen voor u heeft. Verstuur uw bezwaarschrift binnen 6 weken na de verzenddatum van het besluit.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een DigiD-inlogcode nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S HERTOGENBOSCH

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

Kunt u ons ook uw telefoonnummer en e-mailadres geven? Zo kunnen wij samen met u de beste aanpak van de behandeling van uw bezwaar bespreken.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's Hertogenbosch.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen om een voorlopige voorziening (griffierecht).

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	2
Voorschriften.....	5
Procedurele overwegingen	7
Inhoudelijke overwegingen.....	8
1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	8
1.1 <i>Beschermingsregimes</i>	8
1.2 <i>Interim omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	8
2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep	9
2.1 <i>Aangevraagde activiteiten</i>	9
2.2 <i>Onderzoek soorten</i>	9
2.3 <i>Mogelijke effecten op beschermde soorten</i>	9
2.4 <i>Alternatievenafweging</i>	10
2.5 <i>Belang van de aanvraag</i>	10
2.6 <i>Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding</i>	11
3. Conclusie	16
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie.....	17
Bijlage 2. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten	18

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, doch uiterlijk 3 werkdagen voor aanvang van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De ontheffinghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl indien bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere handelingen als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts-)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de mitigerende maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 6) en de aanvullende gegevens van 12 juli 2023.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in het logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
9. De hier genoemde voorschriften dienen in het ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen, voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven.
10. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk 3 werkdagen voor de start van de werkzaamheden, via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

¹ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier:
https://www.brabant.nl/applicaties/producten/beschermde_dieren_en_planten_6553

Specifieke voorschriften

11. Tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw dienen te worden geplaatst conform het vigerend Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Dit betreft onder andere het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen buiten de volle zon, met voldoende uitvliegruimte (minimaal 1 meter breed en 3 meter diep).
12. Tijdelijke verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis dienen te worden geplaatst conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Dit betreft onder andere het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen op minimaal 3 meter hoogte, met een vrije aanvliegroute en vliegruimte, vrij van kunstlicht en verstoring en buiten bereik van predatoren. Verder dienen de tijdelijke verblijfplaatsen verschillende microklimaten aan te bieden door het plaatsen op verschillende windrichtingen.
13. Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de controlerende dienen de weersomstandigheden te voldoen aan de eisen die het vigerend Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12) stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de gierzwaluw.
14. Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de huismus en de controlerende dienen de weersomstandigheden te voldoen aan de eisen die het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023) stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de huismus.
15. Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de controlerende moeten de weersomstandigheden overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen.
16. Het logboek met locaties en foto's van de voorzieningen dient naar ODBN verstuurd te worden via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer, in plaats van verstuurd te worden naar provincie Noord-Brabant.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 20 december 2022 hebben wij van Laurentius een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 12 juli 2023 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/188313.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als dit aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Voor de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing vanuit de Wnb is vereist hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

Deze aanvraag is door ons niet getoetst aan het onderdeel Natura 2000 van de Wnb. Mogelijk is hiervoor ook een vergunningplicht op grond van de Wnb aan de orde. Als dit het geval is dient de aanvrager ook deze bij de provincie aan te vragen.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er 3 beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

De aangevraagde activiteiten betreffen het uitvoeren van renovatie en onderhoudsmaatregelen aan 25 woonblokken, circa 2,5 km ten noorden van het centrum van Breda. De voorgenomen werkzaamheden bestaan uit het opnieuw voegen van buitengevels, aanbrengen van spouwmuurisolatie, vernieuwen van het dak, vernieuwen van kozijnen, vervangen van glas en het aanbrengen van een ventilatiesysteem en zonnepanelen. Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij aanvraag gevoegde rapportages 'nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 2' van 24 oktober 2022, 'nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 3' van 4 november 2022 en 'nader onderzoek ecologie (ALG001210) kwadrant 4' van 4 november 2022.

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden aan de hand van verspreidingsatlassen en actuele gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna. Op 12 januari 2022 heeft een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden op de onderzoekslocatie en de directe omgeving. Uit het vooronderzoek is gebleken dat nader onderzoek naar de aanwezigheid van de huismus, steenuil en gierzwaluw noodzakelijk was. Verder is geadviseerd nader onderzoek uit te laten voeren naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en gewone- en grijze grootoorvleermuis.

- Het nader onderzoek naar de steenuil heeft plaatsgevonden in 2022 conform het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017).
- Het nader onderzoek naar de huismus heeft plaatsgevonden in 2022 conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017).
- Het nader onderzoek naar de gierzwaluw heeft plaatsgevonden in 2022 conform het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017).
- Het nader onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden in 2022 conform het vleermuisprotocol 2021.

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

In het plangebied zijn 66 nestlocaties van de huismus, 55 nestlocaties van de gierzwaluw, 19 nestlocaties van de huiszwaluw en 4 nestlocaties van de spreeuw aangetroffen. Verder zijn 12 zomerverblijfplaatsen en 8 paarterritoria van de gewone dwergvleermuis aangetroffen.

De aanvrager geeft aan dat door het uitvoeren van de activiteiten:

- 66 nestlocaties van de huismus;
- 55 nestlocaties van de gierzwaluw;
- 19 nestlocaties van de huiszwaluw;
- 4 nestlocaties van de spreeuw;
- 12 zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;
- 8 paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis;

worden beschadigd of vernield en vleermuizen opzettelijk worden verstoord.

Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, lid 2, en artikel 3.5, lid 2 en 4, van de Wnb.

2.4 Alternatievenafweging

De werkzaamheden zijn locatiegebonden, aangezien het renovatie- en onderhoudswerkzaamheden aan bestaande woningen betreft. Hierdoor kunnen de werkzaamheden niet op een andere locatie plaatsvinden.

De inrichting van de woonwijk wordt niet veranderd bij de werkzaamheden. Ook het aanwezige groen blijft behouden. Een alternatieve inrichting gedurende en na de werkzaamheden is niet aan de orde.

Door het uitvoeren van onderhoudsmaatregelen kunnen de woningen voldoende worden opgeknapt en energetisch verbeterd, zodat zij voldoen aan de minimale eisen op het gebied van binnenhuisklimaat en energiebesparing. Een alternatief voor de werkzaamheden is om de woningen in hun huidige staat te handhaven, hierbij wordt echter niet voldaan aan de gestelde eisen op het gebied van energiebesparing en binnenhuisklimaat. Een tweede alternatief is om in plaats van de buitengevels te isoleren, te kiezen voor na-isolatie. Dit is echter niet mogelijk aangezien de woningen in het verleden al nageïsoleerd zijn. Deze na-isolatie is sindsdien op plekken verzakt, waardoor nieuwe isolatie nodig is. Een derde alternatief is enkel het vervangen van dakpannen en beglazing in de bestaande kozijnen, hierbij wordt echter niet het gewenste energielabel behaald.

Vanwege de grote schaal van de renovatiewerkzaamheden en de verspreide kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis, huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en spreeuw is het niet haalbaar om buiten de kwetsbare periodes van alle aangetroffen beschermde soorten te werken. De woningen worden buiten de kwetsbare periodes voor vleermuizen ongeschikt gemaakt, tussen 15 april en 15 mei of tussen 15 juli en 15 oktober. De woningen worden vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt voor broedvogels. Vanwege de benodigde periode voor de renovatie is het niet mogelijk om volledig buiten het broedseizoen te werken, wel zal maar een deel van de renovatieperiode binnen het broedseizoen vallen.

Gezien het bovenstaande is ons gebleken dat er geen redelijke alternatieven mogelijk zijn, die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

2.5 Belang van de aanvraag

De ontheffing is gevraagd op grond van de belangen 'de volksgezondheid of de openbare veiligheid' zoals genoemd in artikel 3.3, lid 4, onder b en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.8, lid 5, onder b, van de Wnb.

De renovatie van de woningen wordt als noodzakelijk gezien in relatie tot de veiligheid en gezondheid van de bewoners. De te renoveren woningen voldoen niet meer aan de tegenwoordige eisen op het gebied van beglazing en binnenklimaat. Uit onderzoek van het RIVM blijkt dat vocht- en schimmelproblemen vooral voorkomen in woningen gebouwd vóór 1992 (Ginkel et al., 2012, GGD-richtlijn medische milieukunde), hieronder vallen ook de betreffende woningen op de onderzoekslocatie. Een gebrekkig binnenklimaat van de woningen kan resulteren in klachten in de vorm van koude, tocht, vocht en schimmel, met de bijbehorende veiligheids- en gezondheidsrisico's. De aanwezigheid van vocht in een woning heeft samenhang met astma, klachten van luchtwegen, hoesten, piepende ademhaling, benauwdheid en infecties aan de luchtwegen bij kinderen. Wanneer de woningen in het onderzoeksgebied gerenoveerd worden zal de isolatiewaarde omhoog gaan en zullen de risico's op gezondheidsklachten van bewoners samenhangend met vochtproblematiek verminderen.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat de belangen voldoende onderbouwd zijn om de ontheffing te kunnen verlenen.

2.6 Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding

In het activiteitenplan (hoofdstuk 6) en de aanvullende gegevens van 12 juli 2023 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, spreeuw en gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen. In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

Realiseren van tijdelijke verblijfplaatsen

- Voor de huismus worden 66 tijdelijke tweedelige nestkasten opgehangen van het type HMT2 van Unitura of vergelijkbaar. De kasten worden minimaal 3 maanden voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden opgehangen (uiterlijk 31 mei 2023) aan woningen binnen 200 meter van het plangebied. De kasten worden op minimaal 3 meter hoogte gehangen, niet in de volle zon en met omliggend groen. Exacte ophanglocaties worden in een logboek met foto's verwerkt en later opgestuurd naar de provincie Noord-Brabant.
- Voor de gierzwaluw worden 55 tijdelijke vijfdelige kasten opgehangen van het type GZT2 van Unitura of vergelijkbaar. De kasten worden minimaal 1 geheel broedseizoen van de gierzwaluw voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden opgehangen (uiterlijk 15 mei 2023) binnen 200 meter van het plangebied. Exacte ophanglocaties moeten nog worden afgestemd met de initiatiefnemer, deze worden in een logboek met foto's verwerkt en later opgestuurd naar de provincie Noord-Brabant.
- Voor de huiszwaluw worden 38 tijdelijke huiszwaluwnesten beschikbaar gesteld in de vorm van huiszwaluwtilen. Deze alternatieve nestlocaties worden vóór 15 mei 2023 geplaatst. De plaatsing van deze tilen en de tilen zelf zullen voldoen aan de eisen van de "Checklist plaatsen huiszwaluwtil" (Vogelbescherming, 2019). De exacte locaties en de te plaatsen tilen worden in een logboek met foto's verwerkt en later opgestuurd naar de provincie Noord-Brabant.
- Voor de spreeuw worden 8 tijdelijke spreeuwkasten opgehangen van het type "nestkast spreeuw met balkon 45 mm" van de Vogelbescherming of vergelijkbaar. De kasten worden minimaal 3 maanden voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden opgehangen (uiterlijk 31 mei 2023) binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen. Exacte ophanglocaties moeten nog worden afgestemd met de initiatiefnemer, deze worden in een logboek met foto's verwerkt en later opgestuurd naar de provincie Noord-Brabant.
- Voor de gewone dwergvleermuis worden 80 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen van het type VMT1 van Unitura of vergelijkbaar. De kasten worden minimaal 6 maanden voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden opgehangen (uiterlijk 15 februari 2023) binnen 200 meter van het plangebied. Bij de plaatsing van de tijdelijke paarkasten wordt rekening gehouden met de paarterritoria die bij een tijdelijke kast horen. Exacte ophanglocaties moeten nog worden afgestemd met de initiatiefnemer, deze worden in een logboek met foto's verwerkt en later opgestuurd naar de provincie Noord-Brabant.

Ongeschikt maken verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden

- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor beschermde soorten gebeurt conform een vooraf opgesteld ecologisch werkprotocol en onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog. In het werkprotocol worden specifieke maatregelen beschreven hoe zorgvuldig de bebouwing ongeschikt gemaakt kan worden. In dit protocol wordt daarnaast aangegeven hoe zorgvuldig gewerkt dient te worden tijdens de werkzaamheden. Een deskundig ecooloog brengt het ecologisch werkprotocol onder de aandacht bij de uitvoerende partijen aangaande het ongeschikt maken en de renovatiewerkzaamheden.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor beschermde soorten wordt uitgevoerd tussen 15 september en 15 oktober 2023. Dit valt buiten de kwetsbare broedperiode van de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw en spreeuw, en buiten de kwetsbare kraamperiode en winterrust van vleermuizen.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huismus wordt uitgevoerd door de onderste rij pannen zorgvuldig op te tillen om te kijken of er huismussen onder verblijven. Als dit niet het geval is, worden de dakpannen teruggelegd en wordt de ruimte tussen pan en gevel afgesloten met weringborstels (of vergelijkbaar materiaal) zodat huismussen de woningen niet kunnen gebruiken.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de gierzwaluw zal plaatsvinden nadat deze ongeschikt is gemaakt voor vleermuizen. Indien na een controleronde is vastgesteld dat er geen vleermuizen meer de woonblokken in- en uitvliegen, kan vervolgens het ongeschikt maken van de bebouwing voor de gierzwaluw worden uitgevoerd. Dit gebeurt door het afsluiten van ruimtes onder de dakgoten/dakoverstekken door middel van spouwborstels en door het afsluiten van ruimtes onder kantpannen door het plaatsen van een strakgespannen zeil of plank. Hiermee worden invliegopeningen onherkenbaar gemaakt voor de gierzwaluw.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de huiszwaluw wordt uitgevoerd door het verwijderen van nestkommetjes bij de dakoverstekken, indien deze niet meer in gebruik zijn.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor de spreeuw wordt uitgevoerd door de daken ontoegankelijk te maken m.b.v. weringsborstels.
- Het ongeschikt maken van de bebouwing voor vleermuizen wordt uitgevoerd door ruimtes boven raamkozijnen, onder betimmering en onder kantpannen, en alle andere mogelijke vleermuisgeschikte openingen

Controlerondes

- Minimaal 3 dagen na afloop van het ongeschikt maken van de bebouwing wordt een controleronde uitgevoerd om vast te stellen dat te renoveren bebouwing natuurvrij is. Voor vogels wordt in de ochtend een ronde gelopen om te bepalen of de bebouwing nog wordt gebruikt, met name bij bekende nestlocaties. Voor vleermuizen wordt tijdens het in- of uitvliegmoment gecontroleerd of er bij de bekende verblijfplaatsen en de directe omgeving hiervan in- of uitvliegende vleermuizen aanwezig zijn. Indien noodzakelijk worden door de ecologisch begeleider, op basis van deze controleronde, aanvullende maatregelen voorgesteld.

Realiseren permanente verblijfplaatsen in nieuwbouw

- Voor de huismus worden, ter vervanging van de huidige 66 huismusnesten, 132 inbouwvoorzieningen gerealiseerd in de te renoveren woningen. Deze worden onder de dakgoten en bij de kopgevels, vergelijkbaar met de huidige locaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inmetSELsteen van het type HMP2 van Unitura of vergelijkbaar. De exacte locaties van de inbouwkasten zullen voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). De exacte locaties worden met foto's in het logboek vermeld en later aan de provincie Noord-Brabant worden verstrekt.
- Voor de gierzwaluw worden, ter vervanging van de huidige 55 gierzwaluwnesten, 275 inbouwvoorzieningen gerealiseerd in de te renoveren woningen. Deze worden geplaatst onder de dakgoten en bij kopgevels, vergelijkbaar met de huidige locaties. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inmetSELsteen van het type GZP2 van Unitura of gevelbetimmering van het type GZN1 van Unitura. De permanente voorzieningen worden zoveel als mogelijk binnen 50 centimeter van de oorspronkelijke invliegopeningen gerealiseerd. De exacte locaties van de inbouwkasten zullen voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017). De exacte locaties worden met foto's in het logboek vermeld en later aan de provincie Noord-Brabant worden verstrekt.
- Voor de huiszwaluw worden, ter vervanging van de huidige 19 huiszwaluwnesten, 38 permanente vervangende huiszwaluwverblijfplaatsen gerealiseerd aan de te renoveren woningen. Permanente huiszwaluwverblijfplaatsen worden gerealiseerd door kunstmatige nestkommen terug te plaatsen op dezelfde locaties onder dakoverstekken als waar de oorspronkelijke nesten aanwezig waren. De exacte locaties worden met foto's in het logboek vermeld en later aan de provincie Noord-Brabant worden verstrekt.
- Voor de spreeuw worden, ter vervanging van de huidige 4 spreeuwnesten, 8 inbouwvoorzieningen gerealiseerd in de te renoveren woningen. Deze worden geplaatst onder de dakgoten en bij de kopgevels, vergelijkbaar met de huidige situatie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inmetSELsteen van het type SPP1 van Unitura of vergelijkbaar.
- Voor de gewone dwergvleermuis worden, ter vervanging van de huidige 20 zomer- en paarverblijfplaatsen, 80 permanente verblijfplaatsen ingebouwd in de te renoveren woningen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de inbouwkast van het type VMPPM1 van Unitura of vergelijkbaar. In iedere geschikte gevel worden geschakelde enkellaagse vleermuiskasten ingemetseld, met drie kasten naast elkaar en twee rijen hoog. Zo worden de gewenste minimale afmetingen van 80 cm hoog en 50 cm breed behaald. De inbouwkasten dienen aan een aantal eisen te voldoen:
 - Zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke locatie, maximaal binnen een straal van 200 meter gerealiseerd;
 - Op minimaal 3 meter hoogte geplaatst;
 - Op een locatie met een vrije aanvliegroute en vliegruimte geplaatst;
 - Vrij van kunstlicht, verstoring en buiten het bereik van predatoren geplaatst;
 - Met verschillende microklimaten en oriëntaties aangeboden;
 - Met een vergelijkbare spreiding als de oorspronkelijke verblijfplaatsen opgehangen.

De exacte locaties van de inbouwkasten moeten nog worden afgestemd met de initiatiefnemer. Het inbouwen van de kasten zal onder ecologische begeleiding van een ter zake kundige plaatsvinden. De exacte locaties worden met foto's in het logboek vermeld en later aan de provincie Noord-Brabant verstrekt.

Tijdelijke alternatieve verblijf- en nestplaatsen verwijderen

- Voor de huismus en spreeuw geldt dat tijdelijke alternatieve nestkasten verwijderd worden buiten het broedseizoen van de huismus en spreeuw, nadat de permanente alternatieve verblijfplaatsen minimaal drie maanden onverstoord aanwezig zijn geweest. Voorafgaand aan het verwijderen wordt door een ter zake kundige ecooloog bepaald of de nestkasten nog in gebruik zijn. Wanneer deze niet in gebruik zijn kunnen ze worden verwijderd. Wanneer ze wel in gebruik zijn, worden ze ongeschikt gemaakt buiten het broedseizoen van de huismus en spreeuw, waarna ze minimaal 5 dagen na een controle waarbij geen huismussen of spreeuwen zijn aangetroffen verwijderd kunnen worden.
- Voor de gierzwaluw en huiszwaluw geldt dat tijdelijke alternatieve nestkasten verwijderd worden in de winterperiode, wanneer de gierzwaluw en huiszwaluw Nederland hebben verlaten, nadat de permanente alternatieve verblijfplaatsen minimaal één geheel broedseizoen onverstoord aanwezig zijn geweest.
- Voor de gewone dwergvleermuis geldt dat tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen verwijderd worden in de winterperiode, nadat de permanente alternatieve verblijfplaatsen minimaal 6 maanden onverstoord aanwezig zijn geweest. Voorafgaand aan het verwijderen wordt door een ter zake kundige ecooloog bepaald of de vleermuiskasten in gebruik zijn. Wanneer deze in gebruik zijn, worden deze ongeschikt gemaakt in de actieve periode van vleermuizen, waarna ze na 5 dagen opnieuw gecontroleerd worden. Wanneer de kasten niet in gebruik zijn, kunnen deze worden verwijderd.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Wij nemen ter borging van deze maatregelen extra voorschriften op. Het betreft de volgende aanvullende mitigerende maatregelen:

- Tijdelijke en permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw dienen te worden geplaatst conform het vigerend Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12). Dit betreft onder andere het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen buiten de volle zon, met voldoende uitvliegruimte (minimaal 1 meter breed en 3 meter diep). Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de tijdelijke verblijfplaatsen van voldoende kwaliteit zijn voor ingebruikname door de gierzwaluw.
- Tijdelijke verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis dienen te worden geplaatst conform het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Dit betreft onder andere het plaatsen van tijdelijke verblijfplaatsen op minimaal 3 meter hoogte, met een vrije aanvliegroute en vliegruimte, vrij van kunstlicht en verstoring en buiten bereik van predatoren. Verder dienen de tijdelijke verblijfplaatsen verschillende microklimaten aan te bieden door het plaatsen op verschillende windrichtingen. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de tijdelijke verblijfplaatsen van voldoende kwaliteit zijn voor ingebruikname door de gewone dwergvleermuis.
- Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gierzwaluw en de controleronde dienen de weersomstandigheden te voldoen aan de eisen die het vigerend Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12) stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de gierzwaluw. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de vogels de verblijfplaatsen hebben verlaten op het moment van ongeschikt maken, en dat afwezigheid van de vogels tijdens de controleronde niet onjuist wordt vastgesteld.
- Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de huismus en de controleronde dienen de weersomstandigheden te voldoen aan de eisen die het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023) stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de huismus. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de vogels de verblijfplaatsen hebben verlaten op het moment van ongeschikt maken, en dat afwezigheid van de vogels tijdens de controleronde niet onjuist wordt vastgesteld.

- Op het moment van ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de controlerende moeten de weersomstandigheden overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de vleermuizen daadwerkelijk zullen uitvliegen na het ongeschikt maken en dat afwezigheid van de gewone dwergvleermuis tijdens de controlerende niet onjuist wordt vastgesteld.
- Het logboek met locaties en foto's van de voorzieningen dient naar ODBN verstuurd te worden via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer, in plaats van verstuurd te worden naar provincie Noord-Brabant.

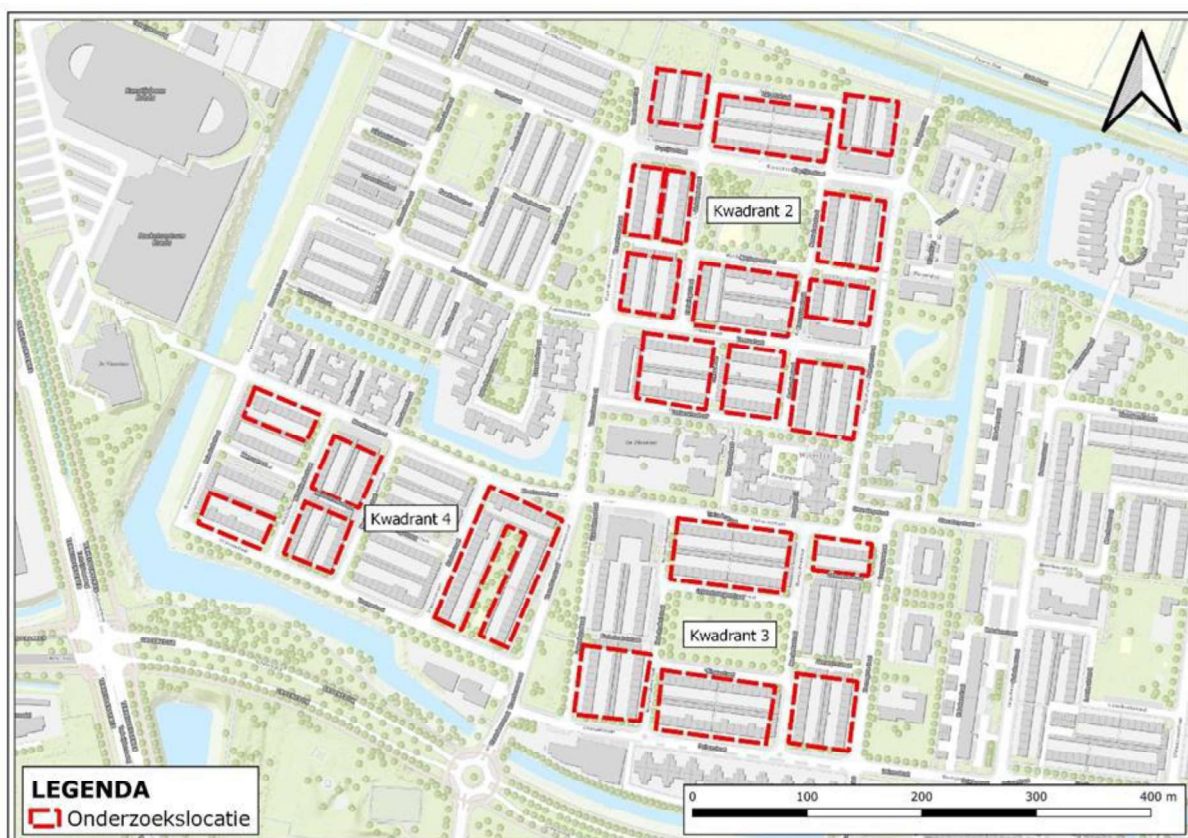
Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw, huiszwaluw, spreeuw en gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE

Figuur 1. Locatie renovatie- en onderhoudsmaatregelen aan 25 woonblokken binnen 3 kwadranten aan de Vlaanderenstraat e.o., postcodegebied 4826 te Breda. De activiteiten vinden plaats binnen het omliggende gebied.

BIJLAGE 2. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde soorten		
<u>Gegevens</u>		
Aanvraagnummer	Z/188313	
Naam initiatief	Renovatie complex ALG001210 Wisselaar	
Ontheffingsperiode	voor de periode van 1 september 2023 tot en met 30 september 2025	
Ontheffinghouder	
Naam aanvrager	
Adres	
PC-Woonplaats	
<u>Gegevens</u> <u>werkzaamheden:</u>		
Contactpersoon uitvoering werkzaamheden	
Telefoonnummer (vast)	
Telefoonnummer (mobiel)	
Ecoloog betrokken bij uitvoering	
Locatie(s) werkzaamheden	
Datum gereedkomen compensatiemaatregelen	
Datum start werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	
	
	
	
	
<p><i>Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 3 werkdagen van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord</i></p>		
Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	

KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Laurentius, Vlaanderenstraat e.o., postcodegebied 4826 te Breda, Z/188313

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 1 september 2023 een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming hebben **verleend** (kenmerk: Z/188313-351553) aan Laurentius, Loevesteinstraat 20, 4834 ED te Breda, voor renovatie- en onderhoudsmaatregelen aan 25 woonblokken binnen drie kwadranten aan de Vlaanderenstraat e.o., postcodegebied 4826 te Breda. De ontheffing is geldig voor de periode van 1 september 2023 tot en met 30 september 2025.

Op dit besluit is afdeling 2 van hoofdstuk 1 van de Crisis- en herstelwet van toepassing.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 5 september 2023 tot en met 16 oktober 2023 **zes weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Voor inzage in de bijbehorende stukken dient een afspraak gemaakt te worden. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website www.officielebekendmakingen.nl.

Bezwaar

Is dit besluit aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u een bezwaarschrift indienen. Is het besluit niet rechtstreeks aan u gericht en bent u het er niet mee eens, dan kunt u alleen een bezwaarschrift indienen als het besluit directe gevolgen voor u heeft. Verstuur uw bezwaarschrift binnen 6 weken na de verzenddatum van het besluit.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een DigiD-inlogcode nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S HERTOGENBOSCH

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

Kunt u ons ook uw telefoonnummer en e-mailadres geven? Zo kunnen wij samen met u de beste aanpak van de behandeling van uw bezwaar bespreken.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's Hertogenbosch.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen om een voorlopige voorziening (griffierecht).

Aan deze procedure is het kenmerk Z/188313 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, september 2023